

Psychological model with the approach of perceptual bias affecting the individual desire of investors to buy social insurance and presenting behavioral policies in the community of insurers

Mohsen Farhadi SharifAbad¹
Abdolmajid Dehghan²
HamidReza Kordlouei³

Received Date: 26 Oct 2021
Reception Date: 16 Jan 2022

Abstract

Insurance is one of the phenomena that, despite its effective presence and decades in human affairs, has been present in all stages of social affairs and future provision, and this presence is not pursued in the category of needs of insurance governing bodies but by members of society as a demand. Behavioral financial advocates firmly believe that knowledge of psychological investment tendencies is absolutely necessary and requires serious development of the range of studies, and for those who see the role of psychology in financial knowledge as a factor influencing securities markets and investor decisions. Therefore, the present study designs a psychological model with a perceptual bias approach that affects the individual willingness of investors to purchase social insurance and provides behavioral policies in the insurer community. In this type of attitude, according to the individual preferences of investors, after choosing the perfect and error-free choice, they choose a behavior that better satisfies their preferences and avoiding behavioral distortions is the best tool to

¹ . PhD Student in Finance - Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

² . Assistant Professor, Department of Business Management, Faculty of Management and Accounting, Imam Khomeini Memorial Branch, Rey City, Islamic Azad University, Tehran, Iran(Corresponding Author)email: mjd.dehghan@gmail.com

³ . Associate Professor and Faculty Member, Islamshahr Branch, Islamic Azad University, Islamshahr, Iran

achieve That is the goal. Considering these issues in the fields of investment and insurance, in this study, the model of financial behavioral biases of investors in purchasing insurance has been designed. This research is a kind of mixed research in which two approaches used in behavioral sciences, namely quantitative and qualitative data of 1400, are used. In this study, behavioral biases were identified in 5 areas (preferential, revelatory, emotional, cognitive and economic) in which 42 main factors were approved by experts and activists in finance, investment and insurance. Is.

Keywords: Behavioral Finance - Bias - Life Insurance

ماهنامه علمی (مقاله علمی-پژوهشی) جامعه‌شناسی سیاسی ایران، سال پنجم، شماره ۲، اردیبهشت ۱۴۰۱ صص ۸۶۹-۸۴۱

<https://dx.doi.org/10.30510/PSI.2022.301484.2196>

مدل روان‌شناختی با رویکرد تورش‌های ادراکی اثرگذار بر تمایل فردی سرمایه‌گذاران در خرید بیمه‌های اجتماعی و ارائه سیاست‌های رفتاری در جامعه بیمه‌گذاران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۸/۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۰/۲۶

محسن فرهادی شریف‌آباد^۱

عبدالمجید دهقان^۲

حمیدرضا کر دلوئی^۳

چکیده

بیمه از پدیده‌هایی است که علی‌رغم حضور موثر و چند دهه‌ای خود در جوامع بشری بوده به صورتی که در تمامی مراحل امور اجتماعی و تامین آتیه حضور داشته و این حضور نه در رده نیازهای دستگاه‌های حاکم به بیمه بلکه از سوی آحاد جامعه بعنوان یک مطالبه پیگیری می‌شود. طرفداران مالی رفتاری اعتقاد راسخی دارند که آگاهی از تمایلات روانشناختی در عرصه سرمایه‌گذاری، کاملاً ضروری و نیازمند توسعه جدی دامنه مطالعاتی است و برای کسانی که نقش روانشناسی در دانش مالی را به عنوان عاملی اثرگذار بر بازارهای اوراق بهادار

۱. دانشجوی دکتری رشته مالی - بیمه واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. استادیار گروه مدیریت بازرگانی، دانشکده مدیریت و حسابداری، واحد یادگار امام خمینی (ره) شهر ری،

دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول) Mjd.dehghan@gmail.com

۳. دانشیار و عضو هیات علمی، واحد اسلامشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلامشهر، ایران

و تصمیمات سرمایه گذاران بدیهی می دانند، از این رو تحقیق حاضر به طراحی مدل روان‌شناختی با رویکرد تورش‌های ادراکی اثرگذار بر تمایل فردی سرمایه‌گذاران در خرید بیمه‌های اجتماعی و ارائه سیاست‌های رفتاری در جامعه بیمه‌گذاران می‌پردازد. در این نوع نگرش، با توجه به ترجیحات فردی سرمایه‌گذاران به دنبال انتخاب بی نقص و بدون اشتباه، رفتاری را بر می‌گزینند که به گونه‌ای بهتر ترجیحاتش را برآورده کند و دوری از تورش‌های رفتاری بهترین ابزار برای رسیدن به این هدف است. با توجه به مطرح شدن این مباحث در حوزه‌های سرمایه‌گذاری و بیمه، در این تحقیق حاضر به طراحی مدل تورش‌های مالی رفتاری سرمایه‌گذاران در خرید بیمه پرداخته شده است. این پژوهش از نوع تحقیقات آمیخته می باشد که در آن از دو رویکرد مورد استفاده در علوم رفتاری یعنی کمی و کیفی داده‌های سال ۱۴۰۰ استفاده می شود. در این تحقیق تورش‌های رفتاری در ۵ حوزه (ترجیحی، مکاشفه‌ای، عاطفی، شناختی و اقتصادی) شناسایی شده که در این ۵ حوزه ۴۲ عامل اصلی توسط خبرگان و فعالان مالی، سرمایه‌گذاری و بیمه‌ای مورد تایید قرار گرفته است.

کلمات کلیدی: مالی رفتاری - تورش - بیمه عمر

۱- مقدمه و بیان مسئله

سیر پرشتاب تحول و پیشرفت در عرصه‌ها و زمینه‌های گوناگون دانش در دنیای کنونی ایجاب می‌کند که در هر جامعه و کشوری، پژوهشگران این حوزه‌های دانش با تلاشی خستگی‌ناپذیر دانش‌های تازه را کسب کنند، به توضیح و ترویج آن بپردازند و زمینه را برای نوآوری فراهم سازند. اغلب ساختارهای اقتصادی کشورهای کمتر توسعه یافته، نوپا و عاریتی است. به عنوان نمونه، با آنکه بازار سرمایه در ایران عمر چندانی ندارد، اما در این چند دهه اخیر، افت و خیزهای فراوانی داشته، ثبات نیافته و همچنان کم عمق و بیرمق است و حتی فاقد واژگان و اصطلاحاتی است که مورد پذیرش همگان باشد. در نتیجه پژوهشگری که از طریق میدانی، کتابخانه‌ای یا از هر روش پژوهشی دیگر به توسعه چنین رشته‌های می‌پردازد، باید افزون بر آگاهی کامل از شرایط محیطی جامعه خود اصطلاحات مناسبی را برای بیان مفاهیم مورد نظر انتخاب و ابداع کند که کاری بس دشوار است. بنابراین ارائه مطالعاتی که به بیان ویژگی‌های مالی عصبی با در نظر گرفتن شرایط اقتصادی کشور بپردازد، ضروری به نظر می‌رسد. نظریه استاندارد تصمیم‌گیری بر این باور است که افراد براساس منطق و به صورت عقلایی عمل می‌کنند. اهداف این قبیل نظریه‌ها ارائه یک مجموعه صحیح از مفروضات و بدیهیات است که زمینه ارائه شده توسط مارکویتز در (MPT) تصمیم‌گیری منطقی را فراهم می‌کند. نظریه پرتفوی مدرن سال ۱۹۵۲ نشان می‌دهد که چگونه سرمایه‌گذاران عقلایی براساس منطق، اساس تصمیمات خود در زمینه انتخاب پرتفوی را دو پارامتر ریسک و بازده قرار می‌دهند و با استفاده از بازده و واریانس سبد سهام خود را متنوع، و از این طریق یک پرتفوی بهینه ایجاد می‌کنند. اما این مدل قادر به توضیح رفتار سرمایه‌گذاران در شرایط واقعی، که در آن افراد اصول مورد انتظار این نظریه را نقض می‌کنند، نیست (رودپشتی و همکاران، ۱۳۹۶).

انسان موجودی است دور اندیش و آینده نگر که به مدد خرد و اندیشه‌ای که خداوند متعال در وجود او به ودیعت نهاده قادر است بر مشکلات فائق آید. هر کس در هر موقعیت اقتصادی و اجتماعی همواره ممکن است با حوادث و مشکلات گوناگونی مواجه شود که آسایش و آرامش زندگی او و خانواده اش را به خطر اندازد. یکی از راهکارهایی که انسان اندیشمند

برای رویارویی با خطرها و رفع مشکلات اقتصادی خود برگزیده است استفاده از بیمه به عنوان وسیله ای مؤثر در جبران زیانهای مالی ناشی از اتفاقات، تأمین آتیه، ارتقای سطح زندگی افراد جامعه و ایجاد بستری مطمئن برای رشد و توسعه اقتصادی کشور می باشد بیمه علاوه بر آن که آثار مالی خطرها و حوادث را برطرف می‌کند نوعی آرامش فکری به انسان می بخشد که این آرامش موجب رشد و شکوفایی استعدادها و افزایش کارآیی و بهره وری در جامعه می گردد. در بین رشته های مختلف بیمه ، بیمه های عمر و پس انداز به علت مزایای قابل توجهی که در بر دارد از اهمیت ویژه ای برخوردار است این نوع بیمه ها به گونه ای طراحی شده اند که هر کس با هر میزان در آمد می تواند سرمایه قابل ملاحظه ای را برای آینده خود و خانواده اش تدارک دیده و از آسیب تورم و کاهش ارزش پول در امان بماند. از آنجایی که انسانها هر روز بامشکلات متعددی روبرو بوده و در معرض خطرات گوناگون قرار می‌گیرند و درواقع آینده‌ای نامطمئن پیش‌روی دارند، زیر پوشش قرارگرفتن آن‌ها به وسیله بیمه‌نامه‌ای که آنان را مصون ساخته وموجب رفع نگرانی جهت تأمین منبع مالی در آتیه شود، امری ضروری به نظر می‌رسد. بیمه‌های عمر، بیمه‌شدگان را در جهت حفظ خانواده و به طور کلی افرادی که وابستگی مالی به آنان دارند، حمایت می‌کند. حتی اگر افراد هیچ وابسته مالی به خود ندارند، برخی از انواع بیمه‌نامه‌ها برایشان سودمند خواهد بود. بیمه‌نامه عمر نوعی قرارداد تأمین آتیه است که بر پایه‌ی اندیشه رویارویی با پیامد وقوع خطر شالوده‌ریزی شده و مانند سایر انواع بیمه به احتمالات متکی است. بیمه عمر را می‌توان نوعی سرمایه‌گذاری تلقی نمود که افراد برای دوری گزیدن از هرگونه تشویش خاطر درخصوص تأمین زندگی واضطراب تغییر شرایط درآمدی واقتصادی خانواده انجام می‌دهند. بیمه عمر می‌تواند با بسیج پس‌انداز بیمه‌گذاران که به‌صورت بلندمدت در اختیار بیمه‌گر قرار می‌گیرد یکی از گزینه‌های مناسب برای مدیریت بدهی‌های دولت و کاهش تورم باشد. در بیمه عمر تسهیل معاملات اقتصادی از طریق انتقال خطر انجام می‌شود که نه‌تنها پرداخت گرامت در آن دیده شده بلکه علاوه‌بر ترویج واسطه‌گری مالی، تاثیرات خاصی مانند ثبات مالی و تجهیز پس‌انداز را ایجاد می‌کند. گسترش بیمه‌های عمر آثار و پیامدهای مختلف اقتصادی از جمله: ایجاد ثبات مالی در بین خانوارها با پرداخت

خسارت، تکمیل‌کنندگی برنامه‌های تامین اجتماعی دولت، تسهیل در تجارت و معاملات، تحریک پس‌اندازها از طریق دریافت حق بیمه از بیمه‌گذاران، تسهیل در مدیریت ریسک، کاهش خسارت با استفاده از تدابیر لازم و تخصیص کارآمد سرمایه را به‌دنبال خواهد داشت (کوپر و همکاران^۱، ۲۰۱۷).

به طور کلی طرح بیمه عمر و سرمایه‌گذاری برگرفته از نوعی بیمه تمام عمر رایج در جهان محسوب می‌شود که یکی از جامع‌ترین بیمه‌نامه‌های موجود از جهت تنوع پوشش‌ها، نحوه ارائه و ترکیبی از بیمه عمر و اندوخته سرمایه‌گذاری به شمار می‌رود که بیشتر نیازهای معیشتی خانواده را برای مدت طولانی تأمین و نقش بسیار سودمندی را در حیات اقتصادی و رفاه اجتماعی فرد و خانواده اش ایفا می‌کند. بیمه‌گذار بر پایه نیازهای خود و خانواده در ابتدا، میزان سرمایه لازم برای پوشش خطر مرگ را انتخاب می‌کند و با توجه به توان مالی، هزینه حق بیمه و نحوه پرداخت آن را برمی‌گزیند. حق بیمه‌های پرداختی پس از کسر حق بیمه لازم برای پوشش مرگ و پوشش‌های اضافی به اندوخته سرمایه‌گذاری افزوده خواهد شد. بیمه عمر انگیزه‌ای برای کنترل ضرر و زیان بوده و یک منفعت اجتماعی قابل توجه است و در رشد اقتصادی و افزایش بهره‌وری نقش بسزایی دارد و می‌تواند تاثیر غیرمستقیمی روی کاهش اتلاف منابع و همچنین کاهش خطر برای کل اقتصاد داشته باشد. در مجموع می‌توان گفت شرکت‌های بیمه می‌توانند مبالغ پس‌انداز شده توسط افراد را تجهیز و هدایت کنند و پس‌انداز خانواده‌ها را جمع‌آوری و به بخش عمومی و شرکت‌های سرمایه‌گذاری منتقل کنند. با توجه به اینکه هرچه پس‌انداز بیشتر باشد منجر به رشد اقتصادی سریع‌تر می‌شود، بنابراین می‌توان از طریق تشویق پس‌انداز موجبات افزایش رشد اقتصادی را فراهم کرد. تجربه نشان می‌دهد که توسعه بازار بیمه عمر به زمان احتیاج دارد. اغلب این بازارها بعد از بانک‌ها و شرکت‌های بیمه غیر زندگی توسعه یافته‌اند و این واقعیت را منعکس می‌سازد که پس‌انداز بلند مدت زمانی در بین مردم افزایش می‌یابد که استاندارد سطح زندگی در کل افزایش یافته و طول عمر افراد نیز افزایش یافته باشد همچنین تجربه کشور ما نشان می‌دهد در سالیانی که اقتصاد کشور ثابت

¹ Cooper et al

بوده است بیمه عمر فروش خوبی داشته و مردم اقبال بیشتری نسبت به این نوع پس انداز داشته اند. یکی از مشکلات فعلی صنعت بیمه کشور عدم توجه بیمه گذاران به مغوله بیمه عمر است و تمرکز شرکت های بیمه ای روی بیمه هایی همچون شخص ثالث متمرکز شده است که اهمیت چندانی در صنعت جهانی بیمه ندارد، به این علت که جمعیت کشور به سمت پیر شدن پیش می رود و ریسک شرکت های بیمه برای فروش بیمه نامه عمر افزایش می یابد اغلب شرکت های بیمه تمایلی به فروش این بیمه نامه ندارند و در بحث فرهنگ سازی برای فروش این محصول مشارکت نمی کنند. در حالی که کشورهای صنعتی شاهد تغییر بازار تجارت سنتی به سمت محصولات اندوخته‌های و ماندگار جهت کمک به مردم برای فراهم آوردن نیازهای مالی آنان در دوران پیری هستند (مانند بیمه های عمر و پس انداز) می‌توان در بسیاری از کشورهای در حال توسعه همچون کشور خودمان شاهد غلبه محصولات سنتی مانند مسکن، دلار و سکه بود. صنعت بیمه پیشرفتی بسیار سریع در رشته های بیمه های زندگی در جهان و به خصوص در آسیا داشته است که در کشور ما با توجه به استعداد موجود هنوز این رشته سهم زیادی از بازار را در اختیار ندارد و مطالعات زیادی در این زمینه صورت نگرفته است. به دلیل اهمیت بیمه زندگی لازم است که تمرکز بیشتری در این بخش صورت گیرد. همچنین لازم است فرهنگ سازی بین مردم انجام شود تا همه خانواده ها ایرانی بیمه عمر را در سبد پس اندازی خود نگه دارند (وانگ و همکاران^۱، ۲۰۱۸).

طرفداران مالی رفتاری اعتقاد راسخی دارند که آگاهی از تمایلات روانشناختی در عرصه سرمایه گذاری، کاملاً ضروری و نیازمند توسعه جدی دامنه مطالعاتی است و برای کسانی که نقش روانشناسی در دانش مالی را به عنوان عاملی اثرگذار بر بازارهای اوراق بهادار و تصمیمات سرمایه گذاران بدیهی می دانند، قبول وجود تردید در مورد اعتبار مالی رفتاری دشوار است. که این امر با توجه به ارتباط صنعت بیمه و سرمایه‌گذاری مالی به وضوح نیز در صنعت بیمه مشاهده می‌گردد، از این رو تحقیق حاضر ارزیابی و طراحی مدل روان‌شناختی با

¹ Wang et al

رویکرد تورش‌های ادراکی بر تمایل فردی سرمایه‌گذاران در خرید بیمه عمر با استفاده از رویکرد مالی رفتاری می‌پردازد.

۲- ادبیات تحقیق

رویکردهای مالی رفتاری

پیشینه‌ی مالیه رفتاری به طور تقریبی به اوایل دهه‌ی ۷۰ باز می‌گردد. این شاخه ترکیبی علوم مالی که در واقع علوم روانشناسی و گاهی جامعه‌شناسی را برای تحلیل بهتر مسایل بازارهای مالی مورد استفاده قرار می‌دهد، اغلب به بررسی فرآیند تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران و واکنش آنان در قبال شرایط مختلف بازارهای مالی می‌پردازد و تاکید آن بیشتر به تاثیر شخصیت، فرهنگ و قضاوت‌های سرمایه‌گذاران بر تصمیم‌های سرمایه‌گذاری است. ساختارهای خاص فرهنگی در ایران و اثرگذاری آن‌ها بر رفتارهای فردی و گروهی افراد به ویژه در بازار سرمایه، لزوم شناخت تئوری‌ها و مدل‌های تحلیلی و شناختی مالیه‌ی رفتاری را برای فعالان و دست‌اندرکاران بازار، اجتناب‌ناپذیر می‌نماید. این که گاهی مشاهده می‌شود که در بازار به جای تقاضای دو طرفه و داشتن خریداران و فروشندگان در یک زمان، با تقاضای یکطرفه و صفهای خرید یا صرفاً فروش مواجه بوده، بی‌شک از مصادیق الگوهای رفتاری خاص حاکم بر بازار است. مالیه‌ی رفتاری کمک می‌کند تا با فرموله کردن مدل‌های رفتاری، بهتر بتوانیم بازار سرمایه‌ی خود را شناخته و در رفع برخی تنگناهای ناشی از الگوهای رفتاری بهتر عمل کرد. حال به ارایه ابعاد و رویکردهای مختلف در حوزه دانش مالی رفتاری به شرح ذیل پرداخته می‌شود:

۱) خطاهای ادراکی و مالی رفتاری

علیرغم امتناع تئوری نئوکلاسیک اقتصاد برای درگیر شدن در روان‌شناسی بازارها و سرمایه‌گذاری‌ها، نظریه‌ی مالی رفتاری بیان می‌کند که خطاهای ادراکی اثر بااهمیتی روی تصمیم‌گیری مالی دارند. خطاهای ادراکی که تصمیمات سرمایه‌گذار و نهایتاً نتایج بازار را تحت تاثیر قرار می‌دهند شامل موارد می‌باشند:

الف) لنگر انداختن و تعدیل: افراد هنگام پیشبینی پدیده های آتی یا ارزش چیزی، از اطلاعات موجود استفاده می کنند و بعد آن را تعدیل می کنند. پژوهش ها نشان می دهند. فرآیند تعدیل در این حالت به مقدار کافی انجام نمی شود. این حالت لنگر انداختن نام دارد. مطالعات روان شناسان نشان داده است افراد هنگام پیشبینی های عددی، بسیار تحت تاثیر آخرین ارزش مورد پیشبینی قرار می گیرند. مثلا اگر در بازار سرمایه اطلاعات دقیق تری درباره ی قیمت سهام وجود نداشته باشد، قیمت موجود به عنوان قیمت درست (ارزش) تلقی می شود. پس از افزایش هر بار قیمت، ذهن افراد بر آخرین قیمت قبلی لنگر می اندازد و اطلاعات بعدی را نامربوط تلقی می کند. پس افراد معمولا به آخرین اطلاعات منتشر شده توجه کمتری دارند و آن را کمتر از اطلاعات قبلی در تصمیم گیری خود دخیل می کنند. بنابراین روند افزایشی یا کاهش قیمت با کمی تعدیلات بر تصمیم گیری اثر قابل ملاحظه ای خواهد داشت.

ب) خطاهای دسترسی به اطلاعات: این مفهوم در تجزیه و تحلیل تفکر شهودی، در تصمیم های ابتکاری و نیز دسترسی، مفهومی کلیدی است. دسترسی عبارت است از تبادل محتوای ذهنی خاص که به خودی خود به ذهن وارد می شوند. معمولا افراد در مواجهه ی اولیه با موضوع های متفاوت به برخی ویژگی ها و مشخصات آن توجه می کنند. این مشخصات و ویژگی ها همان ابعاد در دسترس است که ابتدا توجه بیننده یا شنونده را جلب می کنند. بر اساس این تورش هر قدر روند قیمت های گذشته با ثبات تر باشد، به دلیل فراهم بودن و دسترسی به اطلاعات مربوط به قیمت، احتمال پایداری این روند در ذهن بیشتر خواهد بود.

ج) دیدگاه محدود: به علت دید بسته یا محدود، برخی سرمایه گذاران در حالت زیان قرار می گیرند. دلایل متعددی وجود دارد که سرمایه گذار را در چنین وضعیتی قرار می دهد. یکی از مهم ترین علل، فقدان یا بی توجهی به ابزارهای کمی در ارزیابی سرمایه گذاری هاست. به بیان دیگر، ابزاری جهت ایجاد دید وسیع، یا وجود نداشته یا بدان توجه نشده است. در نتیجه می توان گفت همه ی آن چه را که باید دید، نمی توان دید. از دلایل دیگر، می توان به داشتن دید کوتاه مدت در بعضی از سرمایه گذاری ها اشاره نمود در حالیکه برخی از سرمایه گذاری

ها در بلندمدت سودده هستند، در برخی از شرایط دیدگاه نزدیک بین یا گریز از زیان سازگار نیست. از عوامل دیگر هم می توان تمایل شدید سرمایه گذار را به یک سهم خاص و پافشاری به نگهداشتن آن سهم دانست.

(د) خطای فرافکنی: این خطا زمانی به وقوع می پیوندد که سرمایه گذار، یک حادثه یا واقعه ی اخیر و یا شرایط ایجاد شده در کوتاه مدت را به آینده یا بلندمدت تعمیم می دهد. در چنین حالتی سرمایه گذار، امروز کاری را انجام می دهد که افراد پیروز ب ازار دیروز انجام داده بودند. از دیگر عیوب چنین تفکری این است که سرمایه گذار یک نمونه کوچک را به همه ی آینده و یا کل جامعه تعمیم می دهد. نتیجه ی چنین دیدگاهی سبب می شود که وی نسبت به برخی از سهام پر زرق و برق تر بدون توجه به تحلیل آن ها واکنشی فراتر از آن چه که باید، داشته باشد. همچنین ممکن است فرا واکنشی نسبت به اخبار و شایعات (اغلب اخبار و شایعات بد) از خود نشان دهد، در حالی که آن ها ممکن است تنها کوتاه مدت و گذری باشند.

(ه) عوامل احساسی و تاثیرات درونی: این عوامل نقش عمده ای در تصمیم های فردی دارند و می توانند در بازارهای مالی از خود تاثیراتی به جای بگذارند. به عنوان مثال نقش آب و هوا و الگوی خواب معامله کنندگان در بازار در قیمت سهام اثر گذار باشد. پژوهش ها نشان داده است که هوای برفی و ابری برخلاف هوای آفتابی بر قیمت سهام تاثیر حقیقی دارند. موقعیت احساسی و تاثیرات درونی نیز تاثیر مهمی در تفسیر و ادراک وضعیت ریسک و شرایط مبهم دارند و اصولاً باعث تشدید یا ضعف سایر تورش های شناختی می شوند.

۲) مالی رفتاری و فرضیات رفتاری

نظریه های ارائه شده از سوی دانشمندان علوم مختلف را می توان در دو دسته ی نظریه های هنجاری و نظریه های اثباتی ۲ تقسیم بندی نمود. نظریه های هنجاری بیان می کنند که افراد معقول باید به شیوه ای معین عمل کنند. اما نظریه های اثباتی به آنچه که افراد واقعا انجام می دهند، می پردازند. نظریه مطلوبیت مورد انتظار، یک مدل هنجاری از رفتار اقتصادی است که مبتنی بر رفتار بدیهی سفت و سخت می باشد. برخی ها در تشریح رفتار افراد در عمل بر

نظریه مطلوبیت مورد انتظار انتقاد وارد نموده اند. آنان نظریه چشم انداز (دورنما) را مقبول ترین و آزموده ترین جایگزین برای نظریه مطلوبیت مورد انتظار می دانند. نظریه چشم انداز، نظریه ای اثباتی یا توصیفی است، زیرا این نظریه به طور پابرجا و استوار بر پایه چگونگی رفتار افراد در عمل قرار دارد. نظریه چشم انداز با این مباحثه آغاز می گردد که نظریه مطلوبیت مورد انتظار استاندارد، نمی تواند به طور کامل تصمیم گیری تحت شرایط ریسک را توصیف کند. نظریه چشم انداز به طور مستقیم در دامنه ایی از متدلوژی های اقتصاد رفتاری قرار دارد. کارهای حیاتی هربرت الکساندر سایمون طی 1978 و ۱۹۸۷ به طور بنیادی بر توسعه اقتصاد رفتاری متمرکز بود. نکته ، سالهای ۱۹۵۹ کلیدی که سایمون بنا نهاد، صحنه گذاری تجربی بر اهمیت فرضیات مدل سازی رفتار فرد، هم از جهت کیفیت عالی تحلیل و هم از جهت سنجش قدرت پیش بینی کنندگی فرضیه یا مدل است. این موضوع دلالت بر آن ندارد که فرضیات لزوما نباید تبیین کننده ساده سازی واقعیت اقتصاد اجتماعی باشد. بلکه، طبیعت ساده سازی از اهمیت بحرانی فراوانی برخوردار است. سایمون در یکی از مقالات خود در سال ۱۹۷۸ بیان می کند: "اقتصاد رفتاری متوجه صحنه گذاری تجربی فرضیات نئوکلاسیک درباره رفتار بشر است و جایی که عدم صحت آنها تایید شود، به کشف قوانین تجربی که رفتار را به درستی تشریح می کند، می پردازد و از همان دقت برخوردار است. اقتصاد رفتاری همچنین متوجه تنظیم و طرح مفاهیمی برای عملیات سیستم اقتصادی و نهادهای آن است و برای تعیین خط مشی کلی، از مقاصد رفتار واقعی برآمده از فرضیات نئوکلاسیک بهره می گیرد. از سویی ت امین شواهد تجربی درباره شکل و مفهوم تابع مطلوبیت و یا ساختاری که در یک نظریه رفتاری به طور تجربی معتبر باشد، برای استحکام بخشیدن به پیش بینی هایی استفاده می شود که می تواند درباره رفتار اقتصادی انسان به کار رود. مالی رفتاری و نظریه چشم انداز همچنین سازگار با اقتصاد رفتاری (به طور کلی) و با توصیفات سایمون (به طور خاص)، فرضیات ویژه ایی را در خرد مرسوم مالی شناسایی می کنند، که به طور تجربی و به صورت تحلیلی ناکارا شناخته شده اند. این ادبیات انتقادی بر خرد مرسوم مالی، بر شکل تابع مطلوبیت مورد انتظار، ترجیح برای حداکثر سازی مطلوبیت و روشی که در آن، انتخاب ها از میان گزینه های مختلف

صورت می گیرد، تمرکز یافته است. این ادبیات همچنین تنها به توسعه دانش در دسترس تصمیم گیران با توجه به همه گزینه های در دسترس و توالی انتخاب ها نمی پردازد، بلکه به توسعه آن توالی هایی می پردازد که در دنیای دارای قطعیت مورد شناسایی قرار گرفته و نیز به توسعه رفتاری که اوزان محتمل را به وقایع ناقطعی نسبت می دهد، مبادرت می ورزد. بعضی اوقات نمی توان ریسک را اندازه گیری نمود. همان طور که سایمون در کار دیگر خود در سال ۱۹۸۷ اشاره کرد: "استدلال سنتی فرض می کند که دانش، کامل و مطلق است، هیچ هزینه ای برای فرآیندهای تصمیم گیری وجود ندارد و توانایی افراد به دانستن همراه با قطعیت، یا دانستن همراه با ارتباط یافتن با اوزان احتمالی برای توالی انتخاب گزینه های مختلف و خروجی های انتخابشان مشخص است. با توجه به نظریه چشم انداز (به طور ویژه) و مالی رفتاری (به طور عام تر)، نظریه مرسوم مالی مورد تردید واقع می شود، نه به خاطر خطاهای ویژه ای که در نفس نظریه مطلوبیت مورد انتظار ذهنی وجود دارد، بلکه به واسطه پارامترهای نهادی. این پارامترها می تواند شامل اطلاعات نادرست و نامتقارن و به همین ترتیب می تواند شامل تشویق ها و پاداش های فردی بیهوده ای (همچون مخاطرات اخلاقی که در رابطه با مسایل وکیل_موکل در تئوری نمایندگی مطرح است) شود که ناکارایی و رفتار بهینه را القا می نماید. به طور مثال در یک جهان دارای اطلاعات نامتقارن، اگر مدیران صندوقهای سرمایه گذاری مشترک، ریسک های کم یا هیچ ریسکی را برای از دست دادن عایداتشان به واسطه درگیر شدن در سرمایه گذاری های پر ریسک تحمل نکنند و بتوانند چنین واکنش هایی را از موشکافی و بررسی دقیق سرمایه گذاران پنهان نمایند، مجموعه ای از مخاطرات اخلاقی رخ می نماید و به طور بالقوه بازدهی های آنان از لحاظ اقتصادی، برآیندهای ناکارا خواهد داشت. می توان فرض کرد که همه نمایندگان نسبت به محدودیت های مفروضی (شامل محیط تشویقی) که با آن روبه رو هستند، منطقی باشند. بدین ترتیب پارامترهای نهادی معرفی شده در رابطه با قدرت استقلال و مباحثه نظریه چشم انداز، از اهمیت شایانی برخوردار است

۳) تورشهای رفتاری (سوگیری های رفتاری)

در مالیه ی رفتاری، ویژگی های رفتاری که بر فرآیند تصمیم گیری های افراد موثرند مورد مطالعه قرار می گیرند. این ویژگی ها "تورش های رفتاری" نامیده می شوند. مطالعات مختلفی در زمینه ی انواع خطاهای ادراکی و چگونگی تاثیر این خطاها بر تصمیم گیری مالی سرمایه گذاران در بازارهای مالی انجام شده و به این نتیجه دست یافته اند که تصمیم های سرمایه گذاران تحت تاثیر چندین خطا قرار می گیرد. از شاخص ترین پژوهشگران در این حوزه، کانمن و تورسکی بودند که با مطرح نمودن تئوری انتظار به بسط این دانش کمک چشم گیری نمودند؛ هم چنین اشن ایدر، ویس، بودسکو و توماس پژوهشگرانی بودند که با ارائه ی مقالات در زمینه ی مالی رفتاری، نقش مهمی در مدیریت مالی ایفا نموده و سهم عظیمی جهت کمک به سرمایه گذاران در اتخاذ تصمیم های مالی دارند.

منابع تورش های رفتاری در تصمیم گیری به اختصار در زیر آمده است:

- ۱- عقلانیت محدود و این که انسان در شناخت، دچار تورش می شود.
 - ۲- محدودیت زمانی افراد در دوره های زمانی کوتاه مدت؛ باید تصمیمات زیادی اتخاذ کنند، بنابراین وقت کافی برای بررسی دقیق وجود ندارد.
 - ۳- عوامل احساسی بر قضاوت انسان ها اثر می گذارد.
 - ۴- عوامل اجتماعی و تعلق انسان به جامعه باعث می شود در تصمیم گیری ها، برخی متغیرهای اجتماعی از قبیل توجه به تصمیمات گروهی را در نظر گیرد.
- پژوهشگران و متخصصان مالیه ی رفتاری، طبقه بندی های متفاوتی را از تورش های رفتاری ارائه داده اند که ذیلا گزیده ای از این طبقه بندی ها ارائه می شود:
- شهرآبادی و یوسفی (۱۳۸۶) تقسیم بندی زیر را برای تورشهای رفتاری ارائه داده است:
- الف) خود فریبی یا فرا اعتمادی: یعنی اعتماد بیش از حد به دانش و توانایی ها؛
- ب) روشهای ابتکاری: یک سری قواعد سرانگشتی یا میان برهای ذهنی که موجب سهولت در فرآیند تصمیم گیری خواهد شد. بدیهی است که روشهای ابتکاری همواره به تصمیم گیری صحیح منجر نخواهد شد؛

پ) تعاملات اجتماعی : اشخاص تمایل دارند در تصمیم‌گیری‌ها و قضاوت‌هایشان با دیگران هم‌نوا شوند.

طبقه‌بندی دیگر از تورش‌های رفتاری بوسیله تئوری چشم‌انداز صورت گرفته است. این تئوری چهار بخش مهم از ابعاد رفتاری سرمایه‌گذاران را در بر می‌گیرد که در طی سال‌های دهه ۸۰ توسط دانشمندانی نظیر تالر، شیلر و جانسون تکمیل شده است: الف) ضرر و زیان‌گریزی ب) حسابداری ذهنی ج) خودکنترلی د) پشیمان‌گریزی.

۳- روش‌شناسی

این پژوهش از نوع تحقیقات آمیخته می‌باشد که در آن از دو رویکرد مورد استفاده در علوم رفتاری یعنی کمی و کیفی استفاده می‌شود. روش تحقیق آمیخته نوعی روش تحقیق می‌باشد که در آن محقق، عناصر

رویکردهای کمی و کیفی را به منظور آشکار ساختن موارد موجود در امر پژوهش و درک عمیق‌پدیده‌ها با یکدیگر ترکیب می‌کند (جانسون^۱ و همکاران، ۲۰۰۶). منظور از پژوهش کیفی عبارت است از هر نوع تحقیقی که یافته‌هایی را به دست می‌دهد که با شیوه‌هایی غیر از روش‌های کمی کسب شده‌اند. بعضی داده‌ها ممکن است به شیوه آماری کمی شده باشند، اما تجزیه و تحلیل به شکل کیفی باشد. این روش پژوهش اغلب از تبیین استقرایی بهره می‌جوید. روش پژوهش کیفی، اغلب به روشهایی گفته میشود که به منظور به دست آوردن داده‌های ذهنی به کار می‌رود. در مجموع پژوهش کیفی به سوی درک دنیای طبیعی گرایش پیدا می‌کند و ماهیت آن کاملاً تفسیری است.

ابتدا به روش مصاحبه نظرات ۳۰ نفر از خبرگان رشته مدیریت مالی و بیمه شامل اساتید هیئت علمی و مدرسین رشته مدیریت مالی و بیمه در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی، دانشجویان ترم آخر رشته مالی و بیمه و مدیران صنعت مالی و بیمه در ادارات و دستگاه‌ها با سابقه کاری بیش از ۱۰ سال، عوامل تأثیرگذار جمع‌آوری می‌گردد.

¹ Johnson

۳-۱- جامعه و نمونه آماری

با توجه به اینکه تحقیق از نوع تحقیق آمیخته می باشد، جامعه آماری به دو بخش کیفی و کمی تقسیم می‌شود که جمعیت برای هر بخش به شرح ذیل تعریف می شود.

بخش اول: کیفی

جامعه آماری در بخش کیفی عبارت است از خبرگان رشته مدیریت مالی و بیمه شامل اساتید هیئت علمی و مدرسین رشته مدیریت مالی و بیمه در دانشگاهها و مؤسسات آموزشی، دانشجویان ترم آخر رشته مالی و بیمه و مدیران سرمایه‌گذاری و بیمه در ادارات و دستگاهها با سابقه کاری بیش از ۱۰ سال.

خبره: خبره به معنای آگاه، زبردست، متخصص و مطلع می باشد و به فردی گفته می شود که در حوزه مورد بررسی دارای تجربه، تخصص و آگاهی کامل باشد. در این تحقیق خبرگان شامل اساتید و فارغ التحصیلان رشته مالی و بیمه و همچنین اشخاصی می شود که در سازمانها، ادارات و شرکتها در پست مربوط سرمایه‌گذاری و دارای تجربه طولانی در این حوزه باشند.

بخش دوم: کمی

جامعه آماری در بخش کمی عبارت است از خریداران بیمه عمر در کشور

۳-۲- روش‌ها و ابزار تجزیه و تحلیل داده‌ها:

در این تحقیق ابتدا داده‌های مورد نیاز به روش تحلیل اسنادی جمع آوری خواهد شد. سپس به منظور بررسی دیدگاه متخصصان، صاحب نظران، مدیران و اساتید از روش مصاحبه نیمه ساختار یافته استفاده می‌شود.

✓ آمار توصیفی

به یک مجموعه از مفاهیم و روش‌های به کار گرفته شده جهت سازمان دادن، خلاصه کردن، تهیه جدول، رسم نمودار و توصیف داده‌های جمع‌آوری شده، آمار توصیفی گفته می‌شود (خاکی، ۱۳۷۹). بطور کلی در این پژوهش جهت بررسی و توصیف ویژگی‌های عمومی

پاسخ دهندگان از روش های موجود^۱ آمار توصیفی مانند جداول توزیع فراوانی، درصد فراوانی و میانگین استفاده می گردد.

✓ آمار استنباطی

در ابتدا جهت انتخاب آزمون مناسب برای تست تحلیل عاملی اکتشافی، لازم است فرض نرمال بودن سازه های تحقیق بررسی شود. بدین منظور آزمون کلموگروف-اسمیرنوف^۱ مورد استفاده قرار گرفته شده و برای انجام تست از نرم افزار لیزرل جهت استخراج مدل به روش تحلیل عاملی اکتشافی استفاده بعمل می آید.

۳-۳- مدل مفهومی

¹ Kolmogorov-Smirnov

۴- نتایج تحقیق

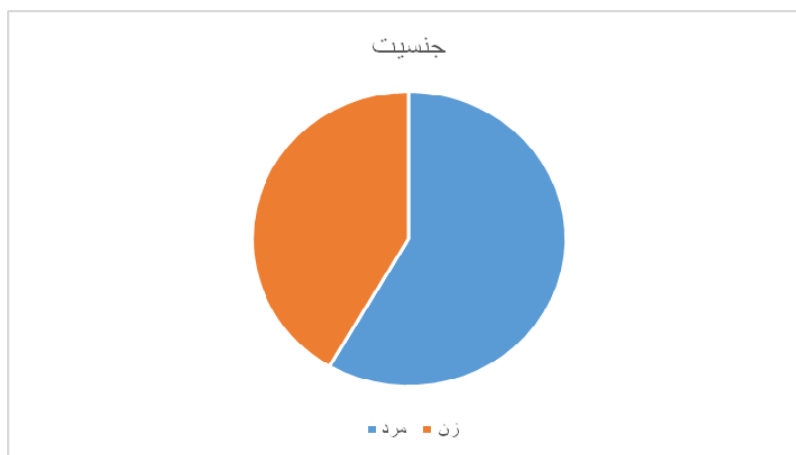
۴-۱- آمار توصیفی

به طور کلی، روش‌هایی را که به وسیله آن‌ها می‌توان اطلاعات جمع‌آوری شده را پردازش کرده و خلاصه نمود، آمار توصیفی می‌نامند. این نوع آمار صرفاً به توصیف جامعه یا نمونه می‌پردازد و هدف از آن محاسبه پارامترهای جامعه یا نمونه تحقیق است (آذر و مؤمنی، ۱۳۸۹). در این بخش متغیرهای جمعیت شناختی، مورد توجه قرار می‌گیرد. سیمای این جامعه از لحاظ متغیرهای جمعیت شناختی چنین است.

۴-۱-۱- جنسیت

جدول ۱: توزیع پاسخ‌گویان برحسب جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد
مرد	۹۹	۴۲
زن	۶۷	۵۸
جمع	۱۶۶	۱۰۰

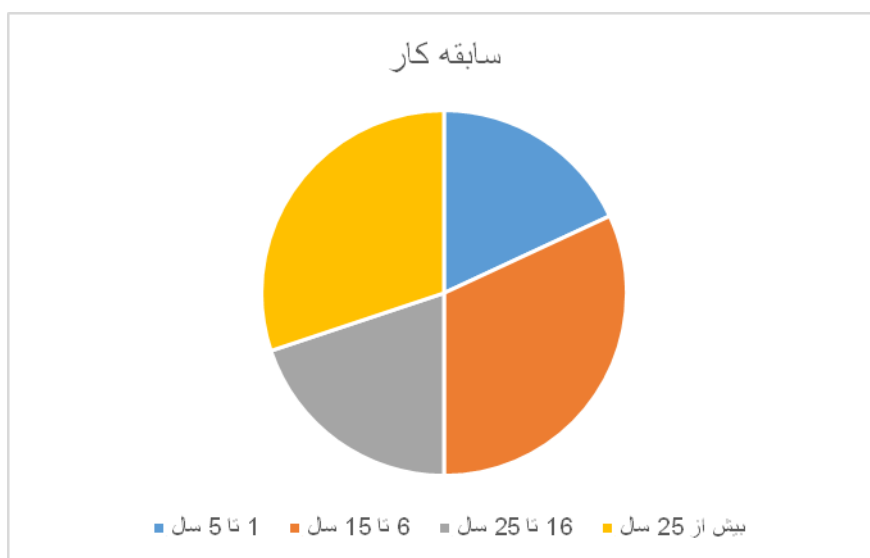
نمودار ۱: توزیع پاسخ‌گویان برحسب جنسیت

۴-۱-۲- سابقه کاری

جدول زیر سابقه کاری افراد نمونه را نشان می‌دهد. همان‌گونه که در این جدول نمایان است، افراد با سابقه کاری بین ۶ تا ۱۵ سال بیشترین و افراد با سابقه کاری ۱ تا ۵ کمترین درصد را در جامعه دارند.

جدول ۲: توزیع پاسخگویان برحسب سابقه کار

سابقه کار	فراوانی	درصد
۱ تا ۵ سال	۳۰	۱۸
۶ تا ۱۵ سال	۵۳	۳۲
۱۶ تا ۲۵ سال	۳۳	۲۰
بیش از ۲۵ سال	۵۰	۳۰
جمع	۱۶۶	۱۰۰

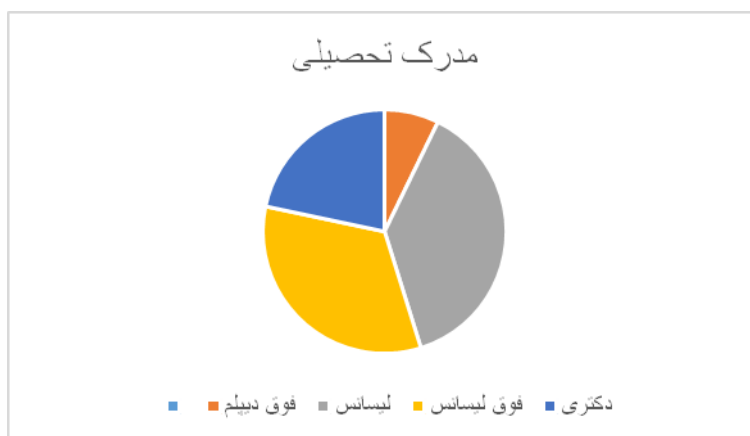
نمودار ۲: توزیع پاسخگویان برحسب سابقه کاری

۴-۱-۳- میزان تحصیلات

همان‌گونه که در جدول زیر قابل مشاهده است، بیشترین تعداد مشاهدات مربوط به افراد دارای مدرک تحصیلی لیسانس بوده و کمترین تعداد مشاهدات مربوط به افراد دارای مدرک فوق دیپلم است.

جدول ۳: توزیع پاسخگویان بر حسب تحصیلات

مدرک تحصیلی	فراوانی	درصد
فوق دیپلم	۱۲	۷
لیسانس	۶۳	۳۸
فوق لیسانس	۵۵	۳۳
دکتری	۳۶	۲۲
جمع	۱۶۶	۱۰۰

نمودار ۳: توزیع پاسخگویان بر حسب تحصیلات

۴-۲- نتایج تحقیق

در روش دلفی پرسشگری در دو دور یا بیشتر انجام میشود و در هر دور از نتایج به دست آمده از دور یا دورهای قبل استفاده می‌شود. بنابراین، از دور دوم، متخصصان و کارشناسان تحت تأثیر نظریات و عقاید هم‌ترازان خود و نتایج به دست آمده از دور قبل به سوالات پاسخ میدهند. تکنیک دلفی یک فرآیند قوی مبتنی بر ساختار ارتباط گروهی است که با استفاده از پرسشنامه اطلاعات مورد نظر را تجزیه و تحلیل می‌کند. مقیاس مورد استفاده جهت پاسخگویی به سوالات پرسشنامه، طیف لیکرت پنج‌گزینه‌ای است و گزینه‌های سنجش اهمیت هر عامل؛ ۱. خیلی کم، ۲. کم، ۳. متوسط، ۴. زیاد، ۵. خیلی زیاد می‌باشد. این پرسشنامه پیش از ارسال برای نمونه آماری انتخاب شده، برای یک نمونه کوچکتر که شبیه به نمونه هدف هستند، پیش‌آزمون و ارسال گردید. پرسشنامه در این مرحله به صورت نیمه باز طراحی گردید تا امکان اظهارنظر توسط این افراد نیز پیرامون عوامل وجود داشته باشد (این پرسشنامه در واقع پرسشنامه دوم به شمار می‌رود). ضریب همبستگی برای هر گویه محاسبه و عبارات با ضریب همبستگی پایین تعدیل شدند، تا پرسشنامه از لحاظ روایی مطلوب‌تر گردد. همچنین چنین ضریب آلفای کرانباخ پرسشنامه ۰,۹۱۱ می‌باشد که پایایی مناسب پرسشنامه برای جمع‌آوری داده است.

جدول ۴: خلاصه مراحل مختلف توزیع پرسشنامه و نتیجه هر مرحله

پرسشنامه	تعداد شاخص	پاسخ دهندگان	تعداد خبرگان	هدف از ارسال	نتیجه
اول	۶۰ شاخص	خبرگان	۳۰	حذف، ترکیب و تعدیل شاخص	دسته بندی، تعدیل و تلخیص عوامل به ۴۲ عامل
دوم	۴۲ شاخص	خبرگان	۳۰	تعدیل و اولویت‌بندی شاخص و دسته بندی آن‌ها	انجام اصلاحات جزئی در شرح برخی شاخص‌ها
سوم	۴۲ شاخص	خبرگان	۳۰	بررسی مجدد شاخص‌ها	شکل‌گیری

پرسشنامه	جهت تایید نهایی				
آزمون	تعیین اهمیت عوامل و اظهار نظر پیرامون دسته بندی عوامل	۱۶۶	نمونه آماری	۴۲ شاخص	چهارم

در جدول فوق به صورت مختصر مراحل مختلف توزیع پرسشنامه و نتیجه هر مرحله ارائه شده است. در مرحله اول پرسشنامه‌ای با ۶۰ شاخص به خبرگان ارائه شده است که هدف از این مرحله حذف، ترکیب و تعدیل شاخص‌ها می‌باشد که در نهایت به ۴۲ شاخص رسیده است. در مرحله دوم و سوم جهت تعدیل و اولویت بندی شاخص و دسته بندی آن‌ها پرسشنامه توزیع گردیده است و در مرحله آخر پس از استخراج پرسشنامه نهایی آن را در میان نمونه آماری توزیع شده است.

جدول ۵: تورش‌های استخراج شده

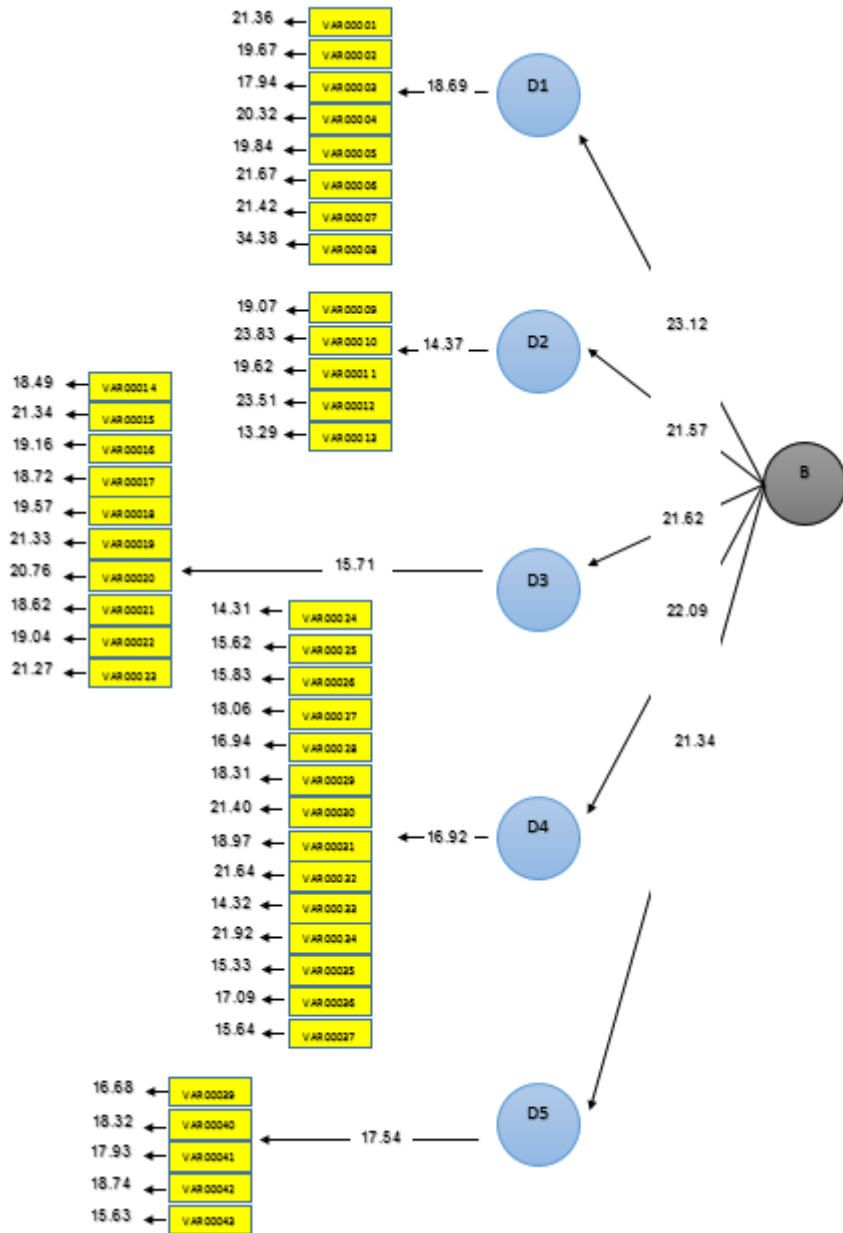
تورش‌های شناختی	تورش‌های ترجیحی
اطمینان بیش از حد	تازه گرایی
دسترسی	نماگری
محافظه کاری	سازگارگرایی
حسابداری ذهنی	اتکا و تعدیل
پیش‌بینی (ادراک پس از وقوع)	ابهام‌گریزی
ناهمانگی شناختی	حساب‌انگاری
تایید و تصدیق	باورگرایی
ابهام‌گریزی	کوتاه‌نگری
تازه گرایی	تورش‌های مکاشفه‌ای
چارچوب‌گرایی	تورش نظریه انتظارات
نمایندگی	تورش سفسطه قماربازان
تکیه کردن و سازش	تورش توهم پولی

توهم کنترل	شکل گرایی
خود اسنادی	کوتاه نگری
	تورش های عاطفی
تورش های اقتصادی	خود کنترلی
گله ای	خوش بینی
سرمایه گذاری لحظه ای	بدبینی
	بخشش
تعلق خاطر	حفظ وضعیت موجود
	واکنش افراطی
بهینه بینی	توان پنداری
	پشیمان گریزی
داشته بیش نگری	ضرر و زیان گریزی
	دگرگون گریزی

۴-۳-آزمون معادلات ساختاری و طراحی مدل نهایی

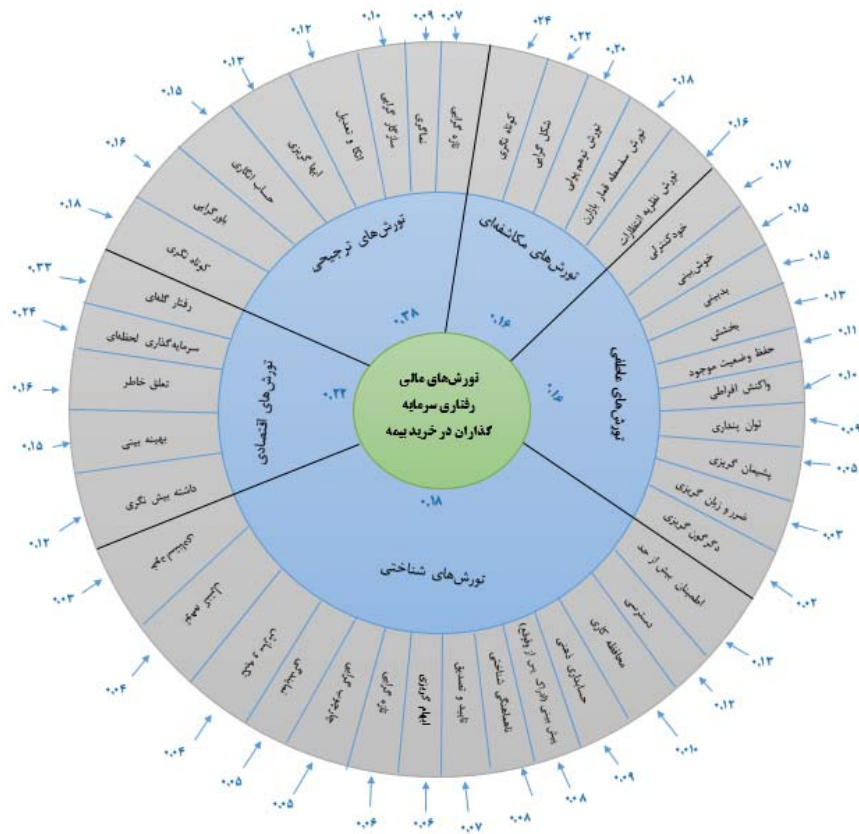
مدل معادلات ساختاری^۱ ابزاری قدرتمند در تحلیل های چند متغیره آماری محسوب می شود. این روش که به اختصار SEM نیز نامیده می شود، از روش هایی که در تحلیل چند متغیره وجود دارد در حالت خاص استفاده کرده و مدل هایی مناسب برای داده هایی مربوط به تحقیقات کیفی ارائه می دهد. آزمون معادلات ساختاری در راستای استخراج اثرگذاری هر یک از شاخص ها و مولفه ها در مدل نهایی انجام می شود. در این بخش خروجی های مدل ران شده به وسیله نرم افزار لیزرل نمایش داده شده است. خروجی زیر شامل وزن های بدست آمده برای مدل نهایی تحقیق است که مشخص می نماید از تورش های به جا مانده در تحقیق هر کدام به چه مقدار بر مدل تورش های مالی رفتاری سرمایه گذاران در خرید بیمه تاثیرگذار است.

^۱ Structural Equation Modeling

شکل ۱: مدل معادلات ساختاری تورش‌های مالی رفتاری سرمایه‌گذاران در خرید بیمه

تحلیل عاملی (FA) جهت پی بردن به متغیرهای زیر بنایی یک پدیده یا تلخیص مجموعه ای از داده‌ها استفاده می‌شود. داده‌های اولیه برای تحلیل عاملی، ماتریس همبستگی بین متغیرها است. بار عاملی در حقیقت یک ضریب بین متغیرها در یک مدل اندازه گیری است. این ضریب تعیین میکند که متغیر اولیه چقدر از واریانس متغیرهای ثانویه را تبیین میکند. بار عاملی بدست آمده توسط نمودار فوق برای هر یک از مولفه‌ها و شاخص‌ها، توسط نرم افزار لیزرل اندازه‌گیری شده است که ضریب اهمیت‌های بدست آمده از مدل فوق که توسط نرم افزار محاسبه گردیده است. ضرایب اهمیت یا به عبارتی بار عاملی از معیار را نسبت به فاکتورهای مورد نظر نشان می‌دهد. در مدل دایره‌ای زیر خلاصه شده است.

مدل روان‌شناختی با رویکرد تورس‌های ادراکی اثرگذار بر تمایل فردی سرمایه‌گذاران

۵- بحث و نتیجه‌گیری

مالی رفتاری سعی می‌کند مدل منطقی تصمیم‌گیری مبتنی بر نظریه اقتصاد کلاسیک را به چالش بکشد. اگرچه تئوری اقتصاد کلاسیک مطرح می‌کند که افراد می‌بایست بهترین تصمیمات منطقی مبتنی بر سود و زیان را با در نظر گرفتن همه اطلاعات موجود اتخاذ کنند، اما مالی رفتاری نشان می‌دهد که چگونه عوامل رفتاری روی تورش‌های رفتاری در صنعت بیمه در شرایط خاص تاثیر می‌گذارند. طبق نظریه اقتصاد کلاسیک، انسان‌ها توانایی پردازش اطلاعات برای اقدام به نفع شخصی و یا تلاش ناشی از آن اقدامات جهت بیشینه ساختن درآمد یا ثروت خود را دارند. صنعت بیمه نیز به عنوان یکی از مهم‌ترین بخش‌های تأمین‌کننده منابع مالی بلندمدت و همچنین به دلیل نقش توزیع‌کنندگی ریسک آن نقش قابل توجهی را می‌تواند در توسعه فضای کسب و کار هر کشور ایفا نماید. بر این اساس برای صنعت بیمه در توسعه فضای کسب و کار ۲ نقش می‌توان در نظر گرفت. یک نقش این صنعت به تأمین منابع مالی و کمک به دسترسی بنگاه‌ها و صنایع به منابع مالی بلندمدت بر می‌گردد؛ نقشی که این صنعت در نظام تأمین مالی از طریق رشته بیمه‌ای عمر و پس‌انداز دارد که موجب افزایش عرضه وجوه و ب‌هتبع آن کاهش هزینه‌های تأمین مالی می‌گردد. نقش دیگر آن عبارت است از نقشی که این صنعت م‌تواند در تسهیل‌کنندگی فرایند تأمین اعتبار و منابع مالی در سایر بخش‌های مالی و توزیع ریسک فعالیت‌های اقتصادی از طریق رشته‌های بیمه‌ای همچون بیمه‌های عمر و زندگی داشته باشد. هر کسب و کاری در معرض مخاطراتی قرار دارد که ممکن است هزینه‌های سنگینی را بر آن تحمیل کنند. صنعت بیمه از طریق پوشش ریسک می‌تواند به پایداری کسب و کارها کمک کند. پژوهش‌های متعددی در مالی رفتاری نشان می‌دهند که مردم همیشه توانایی گرفتن تصمیمات مبتنی بر سود و زیان را ندارند. بیشتر افراد برای بیشینه ساختن درآمدهای خود و محاسبه دقیق هزینه‌ها نسبت به سودها اقدام مناسبی را انجام نمی‌دهند؛ با اطلاعات کامل عمل نمی‌کنند و حتی تاثیرات آتی تصمیمات کنونی خود را نیز با دقت تحلیل نمی‌کنند. در این تحقیق تورش‌های رفتاری در ۵ حوزه (ترجیحی، مکاشفه‌ای، عاطفی، شناختی و اقتصادی) شناسایی شده که در این ۵ حوزه ۴۲ عامل اصلی توسط خبرگان و فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاری مورد تایید قرار گرفته است.

کتابنامه:

۱. بدری، احمد (۱۳۸۸)، "دانش مالی رفتاری و مدیریت دارایی"، انتشارات شرکت انتشارات کیهان.
۲. تلنگی، احمد؛ تقابل نظریه نوین مالی و مالی رفتاری، شماره ۱۷ بهار و تابستان ۱۳۸۳، ۲۵-۳؛ تحقیقات مالی
۳. پمپین، میشل ام. (۱۳۸۸). *دانش مالی و رفتاری*، ترجمه احمد بدری، انتشارات کیهان.
۴. سعیدی، علی. و باقری، سعید. (۱۳۸۹). راهبرد سرمایه‌گذاری معکوس در بورس اوراق بهادار تهران، تحقیقات مالی، دور ۱۲ شماره ۳۰ صص ۷۵ تا ۹۴.
۵. راعی، رضا. فلاح پور، سعید. (۱۳۸۳). مالیه رفتاری، رویکردی متفاوت در حوزه مالی. تحقیقات مالی، دوره ۶، شماره ۲، صص ۷۷-۱۰۶.
۶. عسکرزاده، غلامرضا؛ خلیلی عراقی، مریم؛ نیکومرام، هاشم؛ رهنمای رودپشتی، فریدون؛ (۱۳۹۶)، ارزش‌گذاری رفتاری سهام با استفاده از گروه‌بندی سه‌بعدی. تابستان، شماره ۱۷، ۱ تا ۲۶
۷. قالیباف اصل، حسن. نادری، معصومه. (۱۳۸۵)، بررسی واکنش بیش از اندازه سرمایه‌گذاران در بورس اوراق بهادار تهران نسبت به اطلاعات و اخبار منتشره در شرایط رکود و رونق، تحقیقات مالی، سال ۸، شماره ۲۱، بهار و تابستان ۱۳۸۵، صص ۹-۱۱۲.
۸. خوشنود مهدی (۱۳۸۳). شناسایی و رتبه‌بندی گروه‌های موثر بر تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران فردی و نهادی در بورس اوراق بهادار تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت مالی، دانشگاه تهران
۹. رسول سعیدی، آرین قلی پور، فتانه قلی پور (۱۳۸۹)، "بررسی اثرات شخصیت سرمایه‌گذاران و خطاهای ادراکی در سرمایه‌گذاری آن‌ها در بورس اوراق بهادار تهران"، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران.
۱۰. دواس، دی‌ای (۱۳۷۶)؛ "پیمایش در تحقیقات اجتماعی" ترجمه هوشنگ نایی، نشرنی.
۱۱. قربانی، محمد؛ خلیلی عراقی، مریم؛ بررسی تاثیر شخصیت در ریسک‌گریزی سرمایه‌گذاران بورس اوراق بهادار تهران

12. Baker, H. Kent, Greg Filbeck, and Victor Ricciardi (eds.). 2017. *Financial Behavior Players, Services, Products, and Markets*. New York: Oxford University Press.

13. H. Kent Baker, Greg Filbeck, Hunter Holzhauser, Samir Saadi, and Cristian-Ioan Tiu, 2015, "Risk Management: A Panel Discussion," *Journal of Applied Finance* 25:1, 46–57.
14. H. Kent Baker, Greg Filbeck, Parvez Ahmed, Hunter Holzhauser, Dianna Preece, and Kenneth Small, 2018, "Private Equity: A Panel Discussion," *Journal of Applied Finance* 25:2, 95–107.
15. Barber, Brad M., and Terrance Odean. 2016. "Boys will be Boys: Gender, Overconfidence, and Common Stock Investment." *The Quarterly Journal of Economics* 116:1, 261–292.
16. Bloomfield, Robert. 2017. "Traditional Versus Behavioral Finance." In H. Kent Baker and John R. Nofsinger (eds.), *Behavioral Finance Investors, Corporations, and Markets*, 23–38.
17. Brennan, Michael J., H. Henry Cao, Norman Strong, and Xinzhong Xu. 2015. "The Dynamics of International Equity Market Expectations." *Journal of Financial Economics* 77:2, 257–288.
18. Choi, James J., David Laibson, Brigitte C. Madrian, and Andrew Metrick. 2014. "For Better or for Worse: Default Effects and 401(k) Savings Behavior." In *Perspectives on the Economics of Aging*, (ed.) David A. Wise, 81-121. Chicago: University of Chicago Press.
19. Cici, Gjergji. 2018. "The Prevalence of the Disposition Effect in Mutual Funds' Trades." *Journal of Financial and Quantitative Analysis* 47:4, 795–820.24
20. Cooper, Arnold D., Carolyn Y. Woo. And William C. Dunkelberg. 2017. "Entrepreneurs' Perceived Chances for Success." *Journal of Business Venturing* 3:2, 97–108.
21. Daniel, Kent D., David Hirshleifer, and Avanidhar Subrahmanyam. 2018. "Overconfidence, Arbitrage, and Equilibrium Asset Pricing." *Journal of Finance* 56:3, 921–965.
22. Finucane, Melissa L. 2012. "Mad Cows, Mad Corn, & Mad Money: Applying What We Know About the Perceived Risk of Technologies to the Perceived Risk of Securities." *Journal of Psychology and Financial Markets* 3:4, 236–243.
23. Frazzini, Andrea. 2016. "The Disposition Effect and Under-Reaction to News." *Journal of Finance* 61:4, 2017–2046.
24. Gladwell, Malcolm. 2015. *Blink*. Boston: Little, Brown, and Company.
- Hirshleifer, David. 2008. "Psychological Bias as a Driver of Financial Regulation." *European Financial Management* 14:5, 856–874.

25. Hirshleifer, David, and Siew Hong Teoh. 2019. "The psychological Attraction Approach to Accounting and Disclosure Policy." *Contemporary Accounting Research*, 26:4, 1067–1090.
26. McCarthy, Ed. 2017. "Hybrid Zone: Firms are Finding Success with a Diverse Array of Quant Strategies." *CFA Institute Magazine* 27:4, 42–44.
27. MacGregor, Donald G., Paul Slovic, Michael Berry, and Harold R. Evensky. 2017. "Perception of Financial Risk: A Survey Study of Advisors and Planners." *Journal of Financial Planning* 12:8, 68–86.
28. Malmendier, Ulrike, and Geoffrey Tate. 2015. "Behavioral CEOs: The Role of Managerial Overconfidence." *Journal of Economic Perspectives* 29:4, 37–60.
29. Mitchell, Olivia S., Gary R. Mottola, Stephen P. Utkus, and Takeshi Yamaguchi. 2006. "The Inattentive Participant: Portfolio Trading Behavior in 401(K) Plans." Michigan Retirement Research Center Research Paper No. WP 2006-115. Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1094834>.
30. Nessmith, William E., Stephen P. Utkus, and Jean A. Young. 2007. "Measuring the Effectiveness of Automatic Enrollment." *Vanguard Center for Retirement Research*, Volume 31.
31. O'Connell, Paul G., and Melvyn Teo. 2019. "Institutional Investors, Past Performance, and Dynamic Loss Aversion." *Journal of Financial and Quantitative Analysis* 44:1, 155–188.
32. Ricciardi, Victor. 2011. "The Financial Judgment and Decision-Making Process of Women: The Role of Negative Feelings." Third Annual Meeting of the Academy of Behavioral Finance and Economics, September. Available at ssrn.com/abstract=1936669.
33. Seru, Amit, Tyler Shumway, and Noah Stoffman. 2017. "Learning by Trading." *Review of Financial Studies* 23:2, 705–739.
34. Thaler, Richard H., and Cass R. Sunstein. 2018. *Nudge: Improving Decisions About Health, Wealth, and Happiness*. New Haven and London: Yale University Press.
35. Wang, Huijun, and Jianfeng Yu. 2018. "An Empirical Assessment of Models of the Value Premium." Working Paper, SSRN. Available at https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=186639